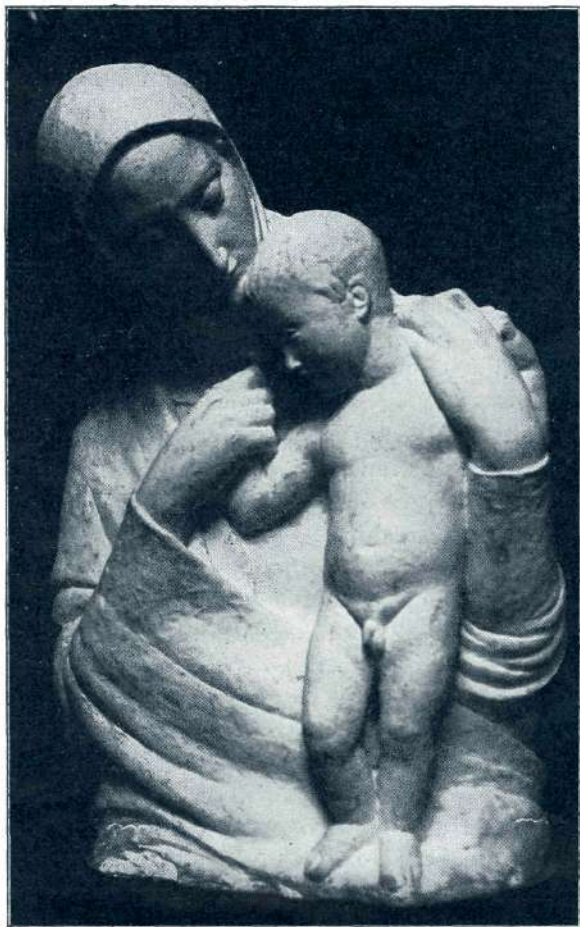

DOMIN SVET

LETNIK 42

V LJUBLJANI, 15. MAJA 1929

ŠTEVILKA 5

PETER LOBODA: MADONA

USÁHLO VRELO

IVAN PREGELJ

4. »Ali blagovestnik ali pa morda zvodník?«

Ali blagovestnik ali pa morda zvodník?« je začel brati Zornik Požareljev sestavek vdano in verno, kakor da bere svoj lastni spis, ki ga je prejel iz tiskarne, že ko je popolnoma pozabil besedo in smisel. Imel je namreč občutek že kar ob prvih stavkih, da bere nekaj znanega, nekaj tega, kar je nekoč bral, morda celo sam pisal, a pozneje pozabil. Ne da bi si mogel to občutje takoj raz-

ložiti, je šel Zornik z nekako prijetno nepočakavnostjo za smerjo piševe miselnosti, zlasti pa nekake spisu svojstvene skladnje, ki je bila slog svoje vrste in je kar dehtela. Bila je ta beseda modrost nekakšne sladko umirjene, očetovsko tople dobrote. Bila je idilično prvotstvo slovenske pastirske poslanice in kritike, neposredna, zgovorna in jasna melodika Slomškove propovedi in Jeranove sodbe, prijetna po tej pietetni tradiciji, še bolj pa po pristnosti in domačnosti kar kipeče ljudskega izraza, ki je bohotno žuborel v neobrabljenih prilastkih, v zanosu starinsko slovesnega besednega reda, v neprisljennem in prirodno uporabljenem okrasju domače sinonimne asonančnosti. Mimo zanimanja za vsebino se je Zornik toplo ogrel že ob obliki spisa in čustvoval kot krasnoslovec in mož pesniškega okusa: »Pa to, bogme, je kultura! To je nekaj tistega, kar vsi pišoči zdaj iščemo in nikoli najti ne znamo. To poje in piše, je zvok, obris, barva in še nastroj. Ne, to je prvo javljenje naše, pristno naše duše iz naše misli za naše srce in naše uho; to je vstajenje od mrtvih, odkar je zamolknila naša proza z Vodnikom, Ravnikarjem, s Prešernovim pismom starišem in se šla po Levstiku in kmetavsu Jurčiču s Stritarjem do Cankarja kozmopolitično evropstvo igrat. Slovenska duša, bogme, pa vendar tudi veliki svet: Tomaž Akvinec, kakor če bi Kranjec bil, Avguštinove Izpovedi, kakor če bi jih po Sovretovem prevodu Pečjak poljudil, pesem tajnostno lepega Janeza od Križa, kakor bi jo Sardenko povedal, če bi jo bil pred dvajsetimi leti spoznal, kakor je žal ni spoznal. Saj tu je, bogami, celo afriško strastni Tertulijan, ki se mu v nas še noben podoben kladivar ni rodil; tu je Kempčan, prav zmerno in prav toliko, da včasih baročno zadahne iz spisa po osladnem in omlednem; tu so še Alban Stolz, Boštjan Brunner, Hansjakob in Meschler, Murétus, Bossuet, Ségneri Opekov in — za čudo — še silni Pascal.« V tistem trenutku pa se je beroči Zornik zavedel z nekakim toplim sočutjem, da se je vendar prehudó razvnel